

Использованная литература:

1. Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы / Утверждена Указом Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118.

Примбетова Г. С., Абентаева Д. К. Вступні іспити до вищих навчальних закладів: проблеми й перспективи розвитку.

Аналіз світового досвіду в проведенні вступних іспитів до вищів та підсумкової атестації школярів, а також власний досвід дозволив визначити шляхи вдосконалення цих іспитів у Республіці Казахстан. Запропонований у статті варіант проведення для абітурієнтів вступного іспиту що вищів, розроблений Національним центром тестування, сьогодні знаходиться на стадії обговорення.

Ключові слова: вступні іспити, вищі навчальні заклади, тестування, профільні предмети.

Primbetova G. S., Abentaeva D. K. Entrance examinations to higher educational institutions of the Republic Kazakhstan: problems and prospects.

Analysis of international experience in the conduct of the entrance exams and the final certification of students as well as their own experience allowed us to determine ways to improve these tests in the Republic of Kazakhstan. Proposed in this paper version of the entrance exam for students in higher education, developed by the National Testing Centre, currently under discussion.

Keywords: entrance exams, universities, test, profile subjects.

Прінько С. І., Якименко Л. В.

*КУ “Група моніторингу системи освіти,
господарського обслуговування та аудиту установ освіти області”
(Чернівці, Україна)*

ВПРОВАДЖЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ОБ’ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Основною соціальною вимогою українського суспільства є потреба якості шкільної освіти. З огляду на це, на сьогодні існує проблема у вдосконаленні нинішнього визначення ефективності діяльності навчальних закладів та впровадженні нових механізмів оцінювання. У статті йдеться про досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації та здійсненні моніторингу якості освіти на регіональному рівні.

Ключові слова: моніторинг, освітня система, інформаційно-комунікаційні технології, тестування.

Сьогодні в Україні відбувається модернізація освітньої галузі, яка обравши шлях кардинальних реформ входження до європейського освітнього простору, потребує узгодження всіх її компонентів із загальноприйнятими світовими стандартами. Цього вимагає сучасне суспільство, ринок праці, що стрімко розвивається; цього прагнуть самі громадяни на шляху до зростання добробуту та людського розвитку.

Формування в державі нової системи освіти супроводжується істотними змінами в навчальному процесі, де найважливішою функцією має бути вироблення в учня розуміння необхідності та вміння навчатися впродовж життя. Безперечно, це має відбуватися в поєднанні з іншою функцією – засвоєння школярами якісних базових знань.

Інструментом реалізації високоякісної освіти виступає моніторинг (від англ. *monitoring* – контроль, відстеження), який характеризується систематичністю, тривалістю в часі, прозорістю й ефективною системою відслідковування та ставить завдання встановлення причин і невідповідностей результату цілям [3, с. 15].

Моніторингом якості загальної середньої освіти називається спеціальна система

зберігання інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки та основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості освіти [5, с. 62].

Завдяки проведенню систематичних моніторингових досліджень учитель має можливість виявити стан знань школярів на будь-якому етапі їх навчання, вивчити індивідуальні можливості кожного з них, що створює підстави для об'єктивного оцінювання знань, умінь та навичок. Водночас такий контроль є стимулом навчальної діяльності для самих учнів, бо він конкретно і переконливо показує їх досягнення, прогалини і помилки засвоєння навчального матеріалу. Усвідомивши це, кожен школяр має можливість удосконалювати, поповнювати та закріплювати свої знання, виховувати почуття відповідальності за їх якість.

У навчальних закладах Чернівецької області прослідковується певна система щодо проведення моніторингових досліджень. Вищі показники мають ті заклади, де належна увага приділяється підготовці до роботи в системі моніторингу та підвищення професійної компетентності. Однак традиційний моніторинг у формі контрольних робіт, державних підсумкових атестацій, що проводиться в окремих освітніх закладах, недостатньо результативний. Адже оцінюють продукт своєї праці ті ж вчителі, котрі працюють з учнями впродовж їх навчання в школі. Крім того, на оцінку впливають суб'єктивні чинники: ставлення вчителя до учня; настрої на уроці; над вчителем тяжіють вже затверджені стереотипи відмінника, медаліста, двієчника.

З огляду на це, в Чернівецькій області 4 роки поспіль при підтримці Івано-Франківського регіонального центру оцінювання якості освіти розроблений та впроваджений новий механізм оцінювання: вимірювання навчальних досягнень учнів з використанням тестових технологій в он-лайн режимі.

Комп'ютерне тестування є одним з найоптимальніших засобів контролю, який задовольняє вимоги щодо об'єктивності отриманої оцінки, якості процесу та має позитивний вплив на відношення мотивації, зацікавленості учнів до процесу навчання в цілому. Також зменшує вплив суб'єктивних факторів на отриману оцінку учнем у процесі перевірки рівня знань із цієї чи іншої дисципліни. Адже об'єктивні дані та неупереджений аналіз можна отримати лише тоді, коли процедуру моніторингу здійснює "зовнішня" служба [2, с. 160].

Саме тому, в області для здійснення моніторингових досліджень з використанням ІКТ створено КУ "Група моніторингу системи освіти, господарського обслуговування та аудиту установ освіти області". Основною метою діяльності якої є організаційне, інформаційне, науково-методичне забезпечення проведення моніторингу освітньої діяльності навчальних закладів регіону, результативності регіональних проектів і програм у галузі освіти; збір й аналіз інформації про стан функціонування системи освіти області; внесення пропозицій щодо усунення негативних і поширення позитивних тенденцій у розвитку освіти; підготовка педагогів до запровадження моніторингу якості освіти в навчальних закладах та використання ними інноваційних технологій у навчально-виховному процесі щодо реалізації державної політики у сфері освіти та підвищення якості системи освіти Чернівецької області.

Провідними фахівцями Групи моніторингу складаються тестові завдання різної форми та складності для визначення рівня навчальних досягнень школярів. Широке масове використання тестових технологій вимагає значної уваги до інтерпретації їх результатів порівняно з традиційними методами контролю знань [1, с. 17]. Відповідно проводиться апробація всіх завдань, а також створюється банк тестових завдань.

Сьогодні комп'ютерне тестування на Буковині є звичною поширеною практикою. Воно має суттєві переваги: дає змогу оперативно та надійно проводити вивчення рівнів знань серед великої кількості учнів із статистичним обробленням результатів та

визначенням балів під час тестування, одержати інформацію про час, який учасники тестування витратили на кожне з питань.

Позитив тестування в он-лайн режимі полягає ще й у тому, що можна відслідкувати, чи учні докладають зусиль при розв'язуванні завдань, щоб продемонструвати власні знання та вміння, чи навпаки. Зокрема, відслідковуючи час, який учень витрачає на кожне питання, комп'ютер може виявити школярів, які з необгрунтованою швидкістю розв'язують тест, що свідчить про те, що вони не повною мірою розмірковують над завданням.

Івано-Франківським регіональним центром оцінювання якості освіти створена потужна тестова платформа, за допомогою якої, починаючи з 2009 року, в Чернівецькій області протестовано близько 50% школярів.

Роки	Кількість учасників	Предмет дослідження
2009	1358	Рівень навчальних досягнень учнів 10-11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, біології, географії, іноземних мов (м. Чернівці)
2010	1657	Моніторинг навчальних досягнень учнів 9-11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, хімії, біології, географії, іноземних мов (Глибоцький район)
2011	3732	Моніторинг навчальних досягнень учнів 9-11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, хімії, біології, географії, іноземних мов (Глибоцький, Заставнівський райони; загальноосвітні навчальні заклади області)
2012	2240	Моніторинг навчальних досягнень учнів 7, 9-11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, фізики, хімії, біології, географії, іноземних мов (Глибоцький, Кіцманський райони; загальноосвітні навчальні заклади області)
	3935	Моніторинг навчальних досягнень з природничо-математичних дисциплін учнів 5, 8-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів області з математики, фізики, географії, біології, хімії (всі райони області)
2013	1398	Моніторинг навчальних досягнень учнів 7, 9-11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, фізики, хімії, біології, географії, іноземних мов (Новоселицький район; загальноосвітні навчальні заклади області)
	2670	Моніторинг навчальних досягнень учнів 9, 11-х класів з української мови і літератури, історії України, математики, хімії, біології, географії (Кельменецький, Хотинський райони)

Щодо процедури проведення тестування в он-лайн режимі

Для того, щоб школярі мали змогу зайти на сайт тестування, їм необхідно присвоїти логіни та паролі. Після успішної авторизації учасники вибирають необхідну категорію тестів, де розміщено список предметів, з яких вони мають можливість пройти тестування.

Після вибраного предмета та класу на екрані монітора з'являється інформація про тест, де вказано його назву, кількість запитань, час відведений на тестування та максимальну кількість балів.

Питання можуть бути декількох типів: з однією правильною відповіддю; питання на встановлення відповідностей. Якщо учень не зміг визначитися із правильною відповіддю, він має можливість відкласти завдання та перейти до наступного питання. Відповідно в кінці тесту на екран виносяться питання, які були пропущені спочатку. Після відповіді на останнє запитання на екран виводиться "Інформація про результати" складання тесту з предмета та максимально можливий бал. Результати можуть бути зафіксовані за 12-бальною шкалою та тестовими балами без переведення в жодну шкалу. Про отриману кількість балів учень повідомляє вчителя для фіксування у протоколі. Тест можна пройти

тільки 1 раз.

З метою покращення навчально-виховного процесу в освітніх закладах результати моніторингових досліджень обробляються адміністрацією, щоб оцінити рівень компетентності учня та викладання предмета вчителем.

На регіональному рівні узагальнюються рівні навчальних досягнень школярів провідними фахівцями Групи моніторингу, складаються аналітичні довідки, які, крім узагальнених таблиць результатів, містять порівняльні діаграми, рейтинги загальноосвітніх навчальних закладів, районів/міст. Також результати комп'ютерного тестування порівнюються із досягненнями школярів під час проходження зовнішнього незалежного оцінювання, яке є найбільш об'єктивним показником якості знань випускників.

Оприлюднення результатів навчальних досягнень учнів є важливим видом діяльності моніторингових досліджень [6, с. 27]. З одного боку, він надає таку інформацію, яка достатня для вироблення й прийняття певних рішень, внесення змін у діяльність закладу. З іншого – обговорення результатів дає змогу порівняти вірогідну інформацію з оцінюванням знань учнів вчителями-предметниками.

Варто зазначити, що система комп'ютерного онлайн тестування впроваджена з ініціативи Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Чернівецької ОДА та за підтримки Івано-Франківського регіонального центру оцінювання якості освіти отримала широку підтримку з боку освітян Буковини. Підтвердженням цього є те, що окремі райони області (Хотинський, Кельменецький) з власної ініціативи запропонували проведення таких моніторингових досліджень в загальноосвітніх навчальних закладах для оволодіння об'єктивною інформацією про рівні навчальних досягнень учнів. Позитивно, що, врешті-решт, адміністрації закладів долають стереотипи і не чекають, а самі хочуть використовувати інформаційно-комунікаційні технології, які допомагають вирішити існуючі проблеми в закладі.

Таким чином, проведення моніторингового дослідження якості освіти серед школярів з використанням інформаційних технологій дає можливість: систематично проводити вимірювання рівня навчальних досягнень учнів з основних дисциплін та відслідковувати динаміку протягом досліджуваного періоду; накопичувати банк даних щодо сформованості знань, умінь і навичок та виявлення причин незасвоєння учнями певних знань; формувати централізовану базу статистичних даних про якість загальноосвітньої підготовки учнів; приймати необхідні управлінські рішення щодо підвищення якості навчання [4, с. 440].

Крім того, результати тестувань дають ґрунтовну основу для організації коригуючої роботи як з учнями (додаткові заняття, індивідуальні консультації з певних тем), так і вчителями – стан викладання предметів обговорюється на педрадах, засіданнях методичних об'єднань; визначаються способи підвищення педагогічної майстерності. Систематичне накопичення даних стимулює вчителів до професійного розвитку, пошуку та запровадження ефективних методик навчання.

Отже, моніторингові дослідження рівнів навчальних досягнень, яке проводиться в Чернівецькій області під егідою Івано-Франківського РЦОЯО, доволі непростий і тривалий процес, що потребує ґрунтовної підготовки та ретельного дотримання певних правил, процедур і технологій. Лише в такому разі отримані результати можна буде вважати об'єктивними і достовірними, використовувати їх для планування розвитку освітньої системи області.

Тому доцільно продовжувати співпрацю, яка спрямована на побудову системи моніторингу якості освіти і ґрунтуватися на поєднанні різних видів моніторингових досліджень: регіональних, міжрегіональних, зовнішнього незалежного оцінювання тощо. Адже систематичний підхід до проведення моніторингового дослідження дасть змогу вирішувати найболючіші питання навчального процесу, коригувати освітню діяльність

упродовж року, простежувати результат особистісного зростання дітей та діяльності вчителя.

Використана література:

1. Абрамчук А. М. Проблеми тесту і тестових завдань / А. М. Абрамчук // Вісник ТІМО. – 2013. – № 5-6. – С. 16–18.
2. Булах І. Є. Створюємо якісний навчальний тест : навчальний посіб. / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. – К. : Майстер-клас, 2006. – 160 с.
3. Лукіна Т. О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні : монографія / Т. О. Лукіна. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 300 с.
4. Ляшенко О. І. Стандарт якості освіти як методологічна основа державного управління загальною середньою освітою / О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна // Вісник НАДУ. – 2004. – № 3. – С. 436-444.
5. Моніторинг якості освіти: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. І. Локшиної. – К. : “К.І.С.”, 2004. – 128 с.
6. Нагороднюк В. В. Моніторинг як дієвий інструментарій у якості освіти / В. В. Нагороднюк // Вісник ТІМО. – 2013. – № 5-6. – С. 26-28.

Принько С. И., Якименко Л. В. Внедрение мониторинга качества образования как объективного оценивания учебных достижений учащихся с использованием информационных технологий.

Основным социальным требованием украинского общества есть потребность качества школьного образования. Учитывая это, на сегодняшний день существует проблема в совершенствовании нынешнего определения эффективности деятельности учебных заведений и внедрении новых механизмов оценивания. В статье говорится об опыте использования информационно-коммуникационных технологий в организации и осуществлении мониторинга качества образования на региональном уровне.

Ключевые слова: мониторинг, образовательная система, информационно-коммуникационные технологии, тестирование.

Prinko S., Yakymenko L. Implementation of monitoring the quality of education as an objective assessment of student achievement using information technology.

The main social demand of Ukrainian society is the requirement of the grade of schooling. Regard to this, it is the problem to improve the current determination of the effectiveness of activity of the educational institutions and the introduction of the new evaluation mechanism. The article deals with the experience of using the informational and communicational technologies in organization and implementation of monitoring the grade of schooling on the regional level.

Keywords: monitoring, educational system, the informational and communicational technologies, testing.

Романишин Н. Ю.
Національна академія внутрішніх справ
(Київ, Україна)

ТЕСТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

У статті пропонується засобами тестових запитань ЗНО, у яких відобразатиметься внесок у світову наукову та культурну спадщину як українців, так і представників тих народів, що проживали у різні часи на території України, формувати установки власної української ідентичності та самоповаги і водночас толерантності та поваги до представників інших народів.

Ключові слова: ЗНО, глобалізація, толерантність, полікультурний простір.